

UCHWAŁA

Dnia 7 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Wygoda (przewodniczący)

SSN Piotr Sławomir Niedzielak (sprawozdawca)

Ławnik Hanna Wiśniarska

Protokolant Bernard Bałazy

w sprawie **K. B.** sędziego Sądu Rejonowego we W. w stanie spoczynku,
po rozpoznaniu w Sądzie Najwyższym Izbie Dyscyplinarnej
na posiedzeniu w dniu 7 marca 2019 r.

zażalenia prokuratora

na uchwałę Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w [...]

z dnia 23 sierpnia 2018 r., sygn. akt ASDo [...] o odmowie zezwolenia
na pociągnięcie sędziego w stanie spoczynku K. B., do odpowiedzialności karnej
za czyn z art. 177 § 1 k.k.

uchwała:

1.zmienia zaskarżoną uchwałę w ten sposób, że zezwala na
pociągnięcie sędziego w stanie spoczynku K. B. do odpowiedzialności
karnej za czyn polegający na tym, że:

w dniu 20 stycznia 2017 r. we W. nieumyślnie naruszyła zasady
bezpieczeństwa w ruchu lądowym określone w art. 19 ust. 1 ustawy z
dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U.2017.1260)
w ten sposób, że kierując pojazdem marki R. o nr. rej. [...] nie
dostosowała prędkości do istniejących na drodze warunków
atmosferycznych, straciła panowanie nad pojazdem, wpadła
w poślizg, a następnie zjechała na prawe pobocze i uderzyła

w drzewo, powodując tym samym nieumyślnie wypadek drogowy, na skutek czego pasażer pojazdu S. G. doznał obrażeń ciała w postaci złamania ściany dolnej oczodołu prawego, złamania kości nosa i sitowia z przemieszczeniem, skutkujących naruszeniem funkcji narządów ciała na okres powyżej siedmiu dni, tj. czynu z art. 177 § 1 kk;

2.kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] uchwałą z dnia 23 sierpnia 2018 roku, sygn. akt ASDo [...] po rozpoznaniu wniosku Prokuratury Krajowej Wydziału Spraw Wewnętrznych z dnia 10 października 2017 r., sygn. akt PK XIV Ds. [...] odmówił zezwolenia na pociągnięcie sędziego Sądu Rejonowego we W. w stanie spoczynku K. B. do odpowiedzialności karnej za to, że:

w dniu 20 stycznia 2017 r. we W. nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym określone w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20.06.1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. 2017.1260) w ten sposób, że kierując pojazdem marki R. o nr rej. [...] nie dostosowała prędkości do istniejących na drodze warunków atmosferycznych, straciła panowanie nad pojazdem, wpadła w poślizg, a następnie zjechała na prawe pobocze i uderzyła w drzewo, powodując tym samym nieumyślnie wypadek drogowy, na skutek czego pasażer pojazdu S. G. doznał obrażeń ciała w postaci złamania ściany dolnej oczodołu prawego, złamania kości nosa i sitowia z przemieszczeniem, skutkujących naruszeniem funkcji narządów ciała na okres powyżej 7 dni, tj. za czyn z art. 177 § 1 k.k.

Zażalenie na tę uchwałę wniósł prokurator.

Zaskarżył uchwałę w całości na niekorzyść sędziego. Na podstawie art.. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 k.p.k. zarzucił uchwale:

- I. obrazę przepisów art. 4, 7, 92, 410 k.p.k. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego przez wybiórcze i jednostronne dokonanie oceny zgromadzonego materiału dowodowego, uznanie opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego za niepełną oraz niedostateczne uwzględnienie okoliczności niekorzystnych dla obwinionej i uznanie, że brak jest dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa

przez sędziego K. B. polegającego na nieumyślnym spowodowaniu wypadku drogowego.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu – Sądowi Dyscyplinarnemu w [...] do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonej uchwały poprzez zezwolenie prokuratorowi na pociągnięcie K. B. do odpowiedzialności karnej.

Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna zważył, co następuje:

Analiza zaskarżonej uchwały przez pryzmat wywiedzionego zażalenia, w kontekście zebranego materiału dowodowego, musiała prowadzić do jej zmiany poprzez zezwolenie na pociągnięcie sędziego w stanie spoczynku K. B. do odpowiedzialności karnej za czyn objęty wnioskiem.

Należy bowiem podzielić stanowisko prokuratora, że w sprawie zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego w stanie spoczynku przestępstwa z art. 177 § 1 k.k., a dokonana w tym zakresie przez Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] ocena nie jest swobodna, lecz dowolna.

Trzeba wyraźnie podkreślić, że w świetle obowiązujących przepisów nie sposób zaakceptować tezy, która legła u podstaw zaskarżonej uchwały, że dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, które - zgodnie z art. 80 § 2c ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych - stanowi warunek zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, musi cechować się wyższym stopniem prawdopodobieństwa niż przyjmowany w ramach postępowania przygotowawczego. Zaaprobowanie tej tezy oznaczałoby w istocie rzeczy, że wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej mógłby zostać uwzględniony przez właściwy sąd jedynie wówczas, gdy stopień prawdopodobieństwa, że sędzia popełnił przestępstwo, byłby wyższy niż wymagany w postępowaniu przygotowawczym do sporządzenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów i ogłoszenia ich podejrzanemu, a zatem, że powinien osiągnąć poziom wymagany dla sporządzenia i wniesienia do sądu aktu oskarżenia. Postępowanie w przedmiocie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej musiałoby być zatem pełnym odzwierciedleniem postępowania przygotowawczego, a w istocie rzeczy postępowanie przygotowawcze zastępować. Takie rozwiązanie nie było jednak intencją ustawodawcy, co jasno wynika z treści art. 80 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, niezależnie od zapatrywań

prawnych Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...], kształtowanych w istotnej mierze na dotychczasowym kierunku orzecznictwa w sprawach dyscyplinarnych sędziów, którego przejawem była także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2018 r., sygn. akt SNO 63/17, wydana w przedmiotowej sprawie (którą uchylono uchwałę Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w [...] z dnia 27 października 2017 r., sygn. akt ASDo [...] o zezwoleniu na pociągnięcie sędziego w stanie spoczynku K. B. za wskazany na wstępie czyn) i przedstawione w niej, zbyt daleko idące zapatrywanie, że „w sytuacji, gdy kwestia zawinienia nie została na tym etapie wyjaśniona, nie jest możliwe przesądzenie, że zachodzi >dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sprawcę przestępstwa<”.

Należy podnieść, że postępowanie w przedmiocie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej jest wyłącznie postępowaniem incydentalnym ściśle związanym z postępowaniem przygotowawczym, a w istocie - z przyczyn ustrojowych - koniecznym jego elementem i już choćby z tego względu nie sposób uznać, aby miało realizować cele śledztwa czy dochodzenia, a tym bardziej przesądzać kwestię, czy sędzia jest winny popełnienia przestępstwa. Gdyby zamiarem Ustawodawcy było nadanie mu odmiennej rangi, unormowałby rzeczoną instytucję w taki sposób, aby z przepisów prawa wynikało wprost, że wniosek o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego kieruje się do właściwego sądu dyscyplinarnego dopiero wówczas, gdy przeprowadzone postępowanie przygotowawcze dało taki stopień prawdopodobieństwa popełnienia przez sędziego przestępstwa, jaki jest wymagany w wypadku każdego innego obywatela nieposiadającego immunitetu formalnego, do skierowania przeciwko niemu aktu oskarżenia. Należałoby jednak wtedy oczekiwać, że podjęcie pozytywnej uchwały, tj. zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, rodziłoby obowiązek prokuratora nie tylko do przedstawienia sędziemu zarzutów, ale i skierowania przeciwko niemu aktu oskarżenia.

Tymczasem, zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, w aktualnych warunkach prawnych, nie implikuje nawet sporządzenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów i ogłoszenia ich sędziemu. Może się bowiem zdarzyć tak, że w prowadzonym postępowaniu ujawnią się w międzyczasie dowody wykluczające takie postąpienie i nakazujące umorzenie postępowania przygotowawczego. Niezależnie od tego, trzeba podkreślić, że w wypadku podjęcia decyzji o zezwoleniu na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, sędzia w dalszym postępowaniu, zarówno przygotowawczym, jak i ewentualnie sądowym, będzie korzystał ze wszystkich gwarancji procesowych i uprawnień, które przysługują każdemu innemu obywatelowi. Natomiast organy procesowe,

pomimo uprzedniego badania - przez sądy najczęściej dwóch instancji - dopuszczalności zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, nie będą zwolnione z obowiązku dochowania standardów rzetelnego procesu, którymi rządzi się powszechne postępowanie karne w każdym demokratycznym państwie prawnym.

Jednocześnie w aspekcie ustrojowym, trzeba podnieść rzecz oczywistą, a mianowicie to, że immunitet sędziowski ma za zadanie wyłącznie chronienie konkretnego funkcjonariusza publicznego przed nieuzasadnionymi zarzutami popełnienia przestępstwa, a co za tym idzie bezpodstawnym, instrumentalnym wywołaniem stanu zagrożenia dla sprawowanego przez niego urzędu, w tym narażenia sędziego na społeczną i środowiskową infamię, jako metodę wywarcia wpływu na jego zachowania urzędowe, w szczególności na treść wydawanych przez niego orzeczeń.

Przede wszystkim, w takim właśnie kontekście trzeba rozważać, czy prawdopodobieństwo popełnienia przez sędziego czynu zabronionego jest dostatecznie uzasadnione, tak aby w konkretnym przypadku nie doszło do realnego zagrożenia niezawisłości sędziowskiej, czy szerzej rozumianego, tak jak w odniesieniu do sędziów w stanie spoczynku, dobra wymiaru sprawiedliwości.

W realiach przedmiotowej sprawy, jakichkolwiek symptomów takiego zagrożenia nie sposób jednak stwierdzić i odmówić racji skarżącemu, że przesłanka wymagana dla zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego we W. w stanie spoczynku K. B., określona w art. 80 § 2 lit. c ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, jednak w rzeczywistości wystąpiła.

Trzeba zarazem podnieść, że rozważania Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] przekroczyły ramy niezbędne z punktu widzenia istoty uchwały w przedmiocie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej i niebezpiecznie zbliżyły się do wymaganych dla wyrokowania w sprawie karnej, co jak wyżej wskazano, nie powinno rzecz jasna mieć miejsca.

Dotyczy to zarówno oceny dowodu z opinii biegłego, a w konsekwencji i kwestii określoności czynu w aspekcie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym, które miałyby zostać naruszone, jak i przede wszystkim zagadnienia związku normatywnego pomiędzy zachowaniem sędzi w stanie spoczynku K. B., a zaistniałym skutkiem, tj. warunków obiektywnego przypisania skutku w przypadku zaniechania, które bezsprzecznie powinny być przedmiotem rozważań właściwego sądu powszechnego, nie zaś sądu dyscyplinarnego rozpatrującego wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

Nie można przy tym nie zauważyć, że dokonana przez Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] ocena opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej oraz ruchu drogowego jest rzeczywiście jednostronna. Koncentruje się bowiem wyłącznie na kwestii prędkości bezpiecznej w danych warunkach drogowych i naruszonych zasad ruchu drogowego, abstrahując od tego, że aktualnie dostępne środki techniczne, przy wykorzystaniu wynikających z dokumentacji fotograficznej zakresu i stopnia uszkodzeń pojazdu oraz pozostałych informacji zawartych w aktach sprawy, umożliwiłyby zdecydowanie bardziej precyzyjne odtworzenie prędkości, z którą poruszał się kierowany przez sędziego pojazd, niż to wynika z dotychczas uzyskanej opinii. Doświadczenie zawodowe i życiowe uzasadnia bowiem pogląd, że prędkość pojazdu R. mogła być w chwili zdarzenia większa niż deklarowana przez sędziego.

Na koniec należy zauważyć, że w zaskarżonej uchwale użyto niewłaściwej nazwy Sądu dyscyplinarnego, co nie miało jednak żadnego znaczenia dla rozpoznania sprawy i zostało tu zasygnalizowane wyłącznie dla porządku.

Z wszystkich tych względów Sąd Najwyższy uchwalił jak na wstępie.